

Min, min,

miiiiiiiiin!

Er der hysteri på hjemmebanen, når de små legekammerater nærmer sig dit barns ting? Fortvivl ikke, gode delemanerer kan nemt tillæres...

Så er den gal igen: Det, der skulle have været en hyggestund, udvikler sig til et drama. For selvom plastikmotorcyklen ikke havde dit barns interesse for ti minutter siden, bliver den pludselig meget interessant i samme sekund, som legekammeraten sætter sig på den – og med ét vil dit barn absolut have sit legetøj tilbage.

Hvad stiller man som forælder op i den situation? Og hvad handler problematikken dybest set om?

VI FORÆLDRE bad psykolog Ulla Dyrlov hjælpe med en forklaring.

– Faktisk er „min-fasen” ikke et universelt udviklingstrin, alle børn skal igennem. Der findes børn, der slet ikke har problemer med at dele, fortæller psykologen, der arbejder på Familiepsykologisk Praksis i København. Her har hun i mange år rådgivet børn, unge og familier, som ikke trives.

Ulla Dyrlov oplever, at „min-fasen” er særlig for den vestlige kultur.

– Vi har grundlæggende en individualistisk mentalitet, hvor forældre i højere grad tænker „mit barn skal have det bedste” frem for „alle børn skal have det bedste”. Det er med til at fremelske „min”-tankegangen og lærer børn at sætte sig selv i centrum.

Børn er født til at dele

– Man kan helt undgå besvær med at få barnet til at dele, hvis man er meget bevidst som forælder, siger psykologen, som oplever, at det handler om at støtte barnet i at

udvise den opførsel, det har medfødte evner for.

Hun tror ikke på, at vi alle er født som små egoister, der skal lære at tage hensyn til andre. Tværtimod.

– Mennesker er dybest set et flokdyr. Vores overlevelse og trivsel hænger direkte sammen med, hvor godt vi fungerer i gruppen, og derfor mener jeg også, vi er skabt til at være sociale og dele, siger hun.

Om man vil opdrage sit barn til at være

Forældre tænker i højere grad „mit barn skal have det bedste” frem for „alle børn skal have det bedste”

socialt eller mere individualistisk indstillet, er op til det enkelte forældrepar. Mener man, at barnet er bedst stillet, når det kan dele, skal man være klar over, at man selv er nøglen.

– Børn lærer af, hvad de ser, ikke af, hvad de hører. Du kan ikke lære dit barn at dele, hvis du ikke selv praktiserer det. Så lægger du meget vægt på dit ejerskab af ting overfor barnet eller andre voksne, er det sådan, barnet vil opføre sig.

Ud over selv at være large og låne sine ting ud er det en god idé, hvis man som forældre lige fra starten beslutter sig for at opfatte barnet som socialt indstillet.

– Hvis man frygter, at ens barn bliver generet af, at andre rører dets ting, løber man som regel ind i flere konflikter, end hvis man forventer det bedste, siger psykologen. ▷

Ejerskab er ikke lig med eneret

Rigtig mange børn har en tidlig periode, hvor de er meget optaget af dit og mit.

– Når et barn begynder på at sige „min!“, er det typisk omkring 1 1/2 til 2 år gammelt. Her er barnet ved at opdage sig selv som adskilt fra andre, fortæller Ulla Dyrlov.

Hun understreger, at det er vigtigt at støtte barnet i at lære forskel på dit og mit. Ikke mindst i forhold til kroppen, hvor barnet skal forstå, at det kan trække grænsen i forhold til for eksempel berøring.

Handler det om konkrete ting og ejerskab, anbefaler hun imidlertid en anden tilgang. Og nogle gange har voksne en tendens til at fejltolke deres børns snak om min eller din:

– Man skal ikke tage for givet, at „min!“ betyder, at barnet ikke vil dele. „Min!“ er lige så meget et spørgsmål, som forældrene skal

Del med dem, der har brug for det...

Vær et godt eksempel for dine børn i julen og støt dem, der virkelig har brug for det. Hvis pengepungen alligevel har overskud, så er her 4 gode måder at gøre det på:

* Køb dine gaver på www.unicef.dk, så går 40% af prisen til hjælpearbejdet for verdens udsatte børn.

* Køb den smukke fotobog „Farvel til en sort/hvid verden“ til 129 kr., hvor alle indtægter går ubeskåret til SOS-Børnebyerne. Gyldendal til 129 kr.

* Find gaverne til hele familien på www.happyrocket.dk, så støtter du samtidig en nødhjælpsorganisation efter eget valg med 10%.

* Gå for en god sag med julemærkemarchen den 7. december og hjælp til med at samle mere end 10 millioner kr. ind. Se mere på www.julemærkemarchen.dk.

ind og svare på, siger Ulla Dyrlov.

Hun foreslår en respons som „Ja, det er rigtigt, det er din ske, nu låner jeg den lige“. Det viser barnet, at man godt kan ha' en ting, og at andre stadig kan bruge den.

I det hele taget er det afgørende, at man ikke stiller spørgsmål til barnet, men er konstaterende i forhold omkring at deles, være fælles om og bruge hinandens ting.

– Det er de voksnes ansvar at vurdere, hvad der er rimeligt, ligesom det er op til forældrene at give den fornemmelse videre til barnet.

Ikke desto mindre er rigtig mange forældre tilbøjelige til at tage barnet med på råd, fortæller psykologen.

– Hvis mor spørger: „Er det okay, Signe låner din trip-trap-stol?“ åbner hun for den mulighed, at det er acceptabelt at nægte. Men har man besluttet, at barnet skal lære at dele, skal det ikke have valget – så sig hellere „Signe låner din stol i dag, for hun er den mindste.“

Forståelse frem for skæld ud

Har man først et rasende eller tårevædet

barn, der har svært ved at se sine ting brugt af andre, er det bedre at vise barnet, at du forstår, end at begynde at skælde ud.

– Det er en fordel, hvis barnet føler sig mødt, men du skal ikke lade det styre situationen. Du kan for eksempel sige: „Jeg kan godt forstå, du synes, det er svært at deles om bilerne. Men det skal du altså, hvis du vil lege med Sofus,“ foreslår psykologen.

Kniber det stadig for barnet at dele, må du understrege situationens alvor og lade barnet forstå konsekvenserne.

„Min!“ betyder ikke nødvendigvis, at barnet ikke vil dele. Det er ligeså meget et spørgsmål som forældrene skal svare på

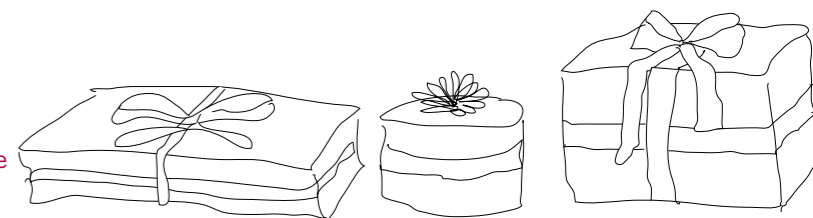
– Sig for eksempel „Hvis du ikke kan finde ud af at deles om bilerne, tager jeg dem fra dig,“ foreslår psykologen.

Hvis dit barn bliver rasende, er kuren stadig at holde fast på sit. Kompromisser udvander bare din udmelding om, at du vil have, barnet skal dele. Ulla Dyrlov er heller ikke tilhænger af for mange forklaringer.

– Forklaringer er dybest set en appel til barnets forståelse, som vi voksne kommer

VIDSTE DU...

At der Sidste år lå legetøj for i gennemsnit 1.440 kr. til hvert barn under juletræet - så der burde være nok at dele af. Kilde: Nordjyske.dk

med, for at vi selv skal have det bedre med situationen, siger hun.

I hendes øjne det det bedre, hvis man som mor eller far holder på sit uden at åbne for hverken diskussion eller lange udredninger.

– Børn har brug for tydelige voksne, når de skal lære, hvad der er okay og ikke okay. Handlede konflikten om at slå eller bide, ville de fleste forældre ikke tøve med at gribe ind, fjerne barnet eller holde det fast fysisk. Men for mange er det sværere at praktisere

barn sur eller ked af det. Men ethvert skrig fra dit barn er et spørgsmål, som det søger dit svar på, siger hun.

I det lange løb gør du ikke din søn eller datter en tjeneste ved at lade barnet få sin vilje. Det er bare at skubbe problemet foran sig.

– Et barn, der ikke vil dele, bliver mindre og mindre charmerende, jo ældre det er. Du kan ende med et barn, som andre børn ikke vil lege med, og som voksne reagerer negativt på, minder psykologen om.

Er det svært for barnet at dele, er der ikke andet for end at øve sig.

Ulla Dyrlov foreslår, at man inviterer legekammerater hver dag i en uge og giver deleproble-

matikken ekstra opmærksomhed. Det giver barnet chance for at træne, overkomme sine forhindringer og opnå gode oplevelser med at deles om tingene.

– Det er ligegyldigt, om barnet er 2 eller 5 år, om end det nok koster flere sværdslag med et ældre barn. Men det er aldrig for sent at rette op, og alle har evnen til at dele i sig. Når du først viser vejen, lærer barnet det hurtigt, lover Ulla Dyrlov. ☆

Børn har brug for tydelige voksne, når de skal lære, hvad der er okay og ikke okay

med blødere normer som at dele, fordi det er langt mindre håndgribeligt, forklarer hun.

Vær ikke bange for vreden

En del forældre har særligt svært ved at holde kursen, hvis barnet „flipper helt ud“. Ulla Dyrlov mener dog ikke, at man som far og mor bør være bange for at aktivere disse følelser.

– Vist er det svært at gøre noget, der gør dit

7 tips til konfliktløsning

1 Forbered barnet: „Nu kommer Sofus snart for at lege. Husk, at I skal deles om legetøjet – Sofus må gerne låne det.“

2 Vær forudseende. Er der en særlig yndlingsting eller legetøj, der kan gå i stykker, så gem det væk, før gæsterne kommer.

3 Opstår konflikten på børneværelset omgivet af legetøj, så tag evt. nogle enkelte stykker legetøj med hen et andet sted, så børnene kun har få ting, de skal forholde sig til.

4 Skæld ikke ud, men vis, at du anerkender barnets følelser. Da bliver vreden ofte mindre og klinger af, og så er det lettere at skabe forandring og lære noget nyt.

5 Vær ikke bange for at irrettesætte andres børn. Siger du f.eks.: „Sofus, du må ikke smide med Emils lastbil“, hjælper du dit barn til at opretholde grænser og blive tryk ved at dele.

6 Tag ikke for givet, at små børn kan løse dele-konflikter selv. Hjælp med at få legen i gang og fordele legetøjet: „Nu får Sofus Batman, så får du Superman.“

7 Husk at rose, når barnet er god til at dele – størstedelen af det, vi lærer, lærer vi gennem ros!

Husk, at det kun er i den vestlige verden, at dele-problematikken eksisterer. Det er måden, du vælger at tackle det på, der er afgørende.